

Ion T. SION, Umbrărești. Vatră milenară de istorie, Iași, Casa Editorială Demiurg^R, 2012, 336 p. text, + 71 p. ilustr. (prezentare).

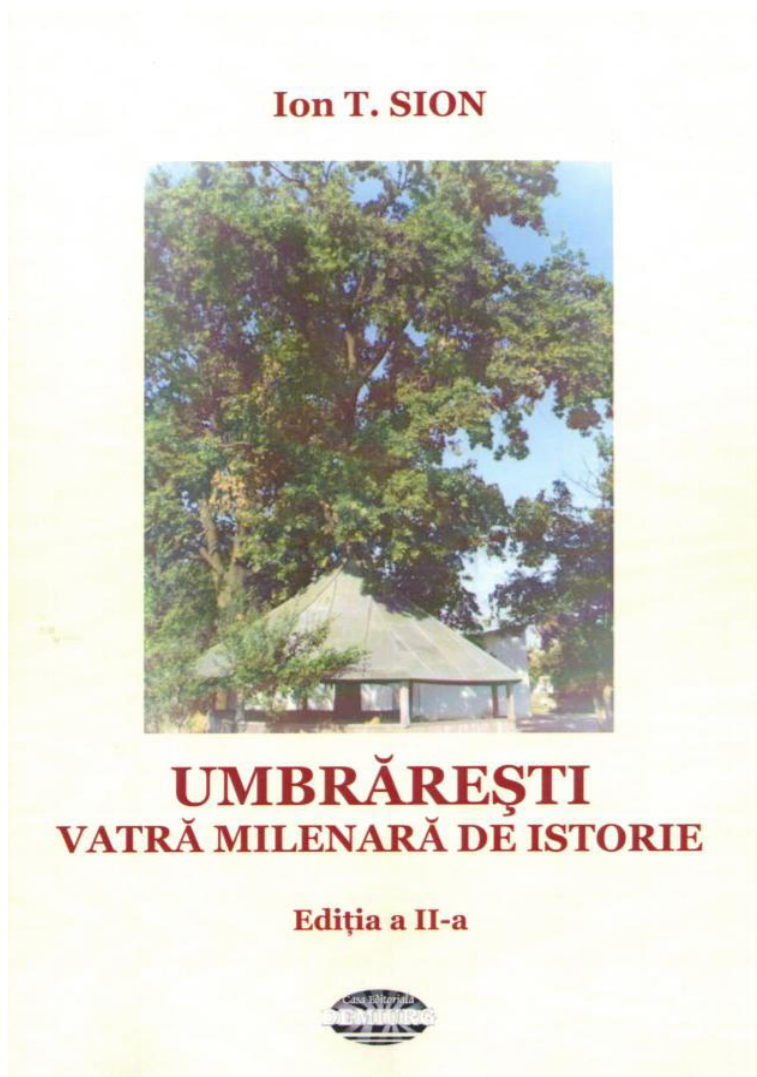
Pentru împătimitii cărților, o preumblare prin librărie nu se poate finaliza fără descoperiri interesante, acum, când nu tipărirea e marea problemă a culturii naționale, ci scrierea de certă valoare. Printre rafturile gemânde de tipărituri, care de care mai colorate, îi este greu ochiului să distingă noutatea meritorie. Nu grafica strigătoare mi-a atras atenția asupra cărții cunoscutului profesor de istorie Ion T. Sion, ci dimpotrivă, modestia ei, chiar - s-ar putea spune - delicatețea și rafinamentul înfățișării generale m-au chemat să zăbovesc asupra ei. Așa cum menționase mai devreme Dan Gh. Teodor, din mulțimea monografiilor locale greu iese una în evidență, dar peste cartea lui Ion T. Sion nu se poate trece ușor din motivele pe care le vom vedea în continuare.

Aveam să constat răsfoindu-l, că volumul este, de fapt, încununarea muncii de o viață a autorului nu numai ca profesor de istorie, ci și în calitate de colecționar, de creator al unei colecții istorice impresionante. Aveam să aflu că, pe vremea când încă nu lucram la Muzeu, profesorul Sion se străduia să facă incluse în colecțiile specializate obiecte vechi, găsite pe teritoriul comunei Umbrărești (Bârlad).

Nu mai puțin adevărat este faptul că, de la început, am privit monografia Umbrăreștilor cu ochii arheologului, iar partea de istorie veche mi-a captat efortul de moment; dar aveam să constat, pe parcursul lecturii, perseverența autorului de a privi istoria locală într-un tot unitar și pe cât i-au permis izvoarele, nescrise și scrise, în mod echilibrat, ceea ce nu poate fi decât o utopie. Meritele sale sunt deci, cu atât mai demne de a fi apreciate.

Capitolul I (p. 11-41), fără a purta un titlu generic, dacă avem în vedere diversitatea tematicii, de la așezarea geografică și condițiile naturale locale la preistoria și istoria antică zonală, este deschizătorul unei lecturi antrenante, din care respiră, ca de altfel din întregul volum, o

nemărginită iubire a satului natal într-o Europă Unită, în care diversitatea umbrește adeseori specificul local și pe cel național. Experiența autorului în materie de scriere istorică inspiră la fiecare pagină, cu mai dese sau mai rare referiri la locuitorii de altădată ai comunei Umbrărești. Desigur, pentru niciun arheolog, cercetările de teren ale lui Ion T. Sion și rezultatele lor nu sunt necunoscute, dat fiind dialogul său constant cu arheologi de la muzee sau alte instituții de profil. Merită, dincolo de aparențe, zăbava asupra „vestigiiilor arheologice, juridico-lingvistice și a structurilor teritoriale”, pe care autorul dorește să le facă publice cititorului interesat de mai buna cunoaștere a istoriei locale. Subcapitolul *Materiale arheologice descoperite în zonă* (p. 26-30) este, dacă luăm în considerare și ilustrația specifică din finalul volumului, reprezentativă pentru deceniile

în care profesorul de istorie, unii dintre elevii săi ori locuitori ai comunei Umbrărești, s-au străduit să pună în valoare vechimea comunității locale prin vestigiile descoperite, cu netăgăduita speranță nu numai că piesele arheologice descoperite își vor găsi locul în vitrinele muzeelor, deci vor fi transmise posterității așa cum și noi, la rândul nostru, le-am primit, dar și că factori de decizie vor fi convinși să aloce fondurile necesare unor săpături arheologice specializate pe teritoriul comunei Umbrărești. Speranță ce s-a dovedit a fi iluzorie după multe decenii.

Structurile teritoriale locale (*însorăirea* atrage atenția în mod special) din finalul primei secțiuni fac subtil legătura spre Capitolul II (*Hotare și entități comunitare vechi pe teritoriul umbrăreștean*), ce continuă investigarea comunității în zorii Evului Mediu, când fenomenul devălmășiei ocupă cel mai mare spațiu, pentru a continua în capitolul următor, cu *Locuri și comunități umbrăreștene aservite*, unde autorul relevă numeroase documente medievale ce leagă vechii locuitori fie de instituții religioase (mănăstiri), fie de stăpâniri individuale (familia Costăcheștilor) ori în devălmășie.

Lectura, chiar rapidă, asupra capitolelor unei monografii ce iese în evidență prin efortul deosebit de a susține afirmațiile fie cu vestigii arheologice sau arhitecturale, fie cu documente medievale ori moderne - nu numai prin iubirea de moșie, cum ar scrie iarăși Eminescu - (*Capitolul IV: Torceștii-Umbrăreșteni, Capitolul V: Incongruențe relative la structurile demografice și la teritoriu, Capitolul VI: Îndeletniciri și compliniri economice, Capitolul VII: Drumurile. Poduri și podețe. Calea ferată, Capitolul VIII: Problematică și transformări de natură socială, Capitolul IX: Angajarea umbrăreștenilor în acțiuni de emancipare socială și culturală*), relevă în egală măsură un trecut local impresionant, ce urcă „pe parcursul a 5-6.000 de ani pe teritoriul satelor noastre și în împrejurimi”, și un autor, cu pasiune pentru profesia aleasă și pentru comunitatea în care odihnesc strămoșii săi, a cărui acribie științifică, de-ar fi vrut zeii, l-ar fi făcut un muzeograf serios, de nu l-ar fi dăruit cu harul dascăliei.

Mircea MAMALAUĂ